

A Magyar Kriminológiai Társaság
Helyreállító Igazságszolgáltatási Szekciója (MKT HISZ)

1. ülése

**KÖZÖSSÉGI – TELEPÜLÉSI KONFLIKTUSOK ÉS A HELYREÁLLÍTÓ
IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS ALKALMAZHATÓSÁGA**

Időpont: 2010. május 11. 16.00-19.00.

Helyszín: Igazságügyi Hivatal, 1145, Budapest, Róna utca 135. földszinti tárgyaló

ÖSSZEFOGLALÓ

1. Kerekasztal-beszélgetés a kisközösségi-települési konfliktusokról és megoldásokról, az OBmB települési mediációs projektjeinek tapasztalatairól

Kerekasztal-beszélgetés a kisközösségi-települési konfliktusokról és megoldásokról, az OBmB települési mediációs projektjeinek tapasztalatairól

moderátor: Fellegi Borbála (Foresee Kutatócsoport)

a kerekasztal beszélgetés résztvevői:

- *Krémer András (Oktatásügyi Közvetítői Szolgálat)*
- *Negrea Vidia (Közösségi Szolgáltatások Alapítványa)*
- *Kánya Kinga (Partners Hungary Alapítvány)*
- *Győrfi Éva (Foresee Kutatócsoport)*

Kérdések a beszélgetés résztvevőihöz:

- Milyen szakmai tudásra van szükségünk?
- Kit szólítsunk meg a közösségben?
- Hogyan vonjuk be a lakosságot?
- Ki tudja hitelesen képviselni a „közösségi érdekeket” és „sérelmeket”?
- Kell-e (lehetséges-e) a pártatlan, semleges külső fél bevonása?
- „Cigánykérdés”-e a települési konfliktusok kezelése?
- Hogyan tarthatók fenn az eredmények?

A kerekasztal összegzése:

1. A szakemberek munkáját elsősorban a **helyi** (célcsoportok által megfogalmazott) **szükségletek és igények** határozzák meg. A beavatkozás során folyamatosan kiemelt ezek megismerése és figyelembevétele már a tervezéskor.

1. 1. A felmért szükségletek és igények alapján alakul ki a projekt célja, eszközei, szolgáltatásai, a beavatkozás intenzitása.

- 1.2. Ezek határozzák meg azt is, hogy kit lehet érintettként bevonni a folyamatba.
- 1.3. Mindez azt is jelenti, hogy nem biztos, hogy oda tudnak menni a szakértők, ahol a leginkább „ég a ház”. Oda tudnak menni, ahogy megfogalmazódik a segítség iránti igény és nyitottság érzékelhető. Ugyanígy, nem biztos, hogy olyan tempóban és mindazok részvételével lehet dolgozni, amit a projekt kivitelezői ideálisnak tartanak, mert minden feltétel, elvárás és ehhez hasonló szempontok a helyiekben felmerülő szükségletek alapján alakul, és nem a szakemberek fejében dől el.
2. Kulcsfontosságú tehát a **reflektív beavatkozás**: nem kész projekttervvel kell megérkezni, hanem csak elveket és folyamat-elemeket kell meghatározni, a többi döntés már a helyiekkel való együttműködés során alakul ki. Ez a projektmegvalósítás közbeni folyamatos, ill. rendszeres **újratervezést** teszi szükségessé (Isd. agile-planning).
3. A munkát „kicsiben” kell kezdeni. Kizárólag így biztosíthatók a szakmai elvek és minőség, ill. a célcsoportra való „testreszabás” lehetősége. Az **egyediségre épülő projektek** tapasztalataiból később kialakíthatók univerzálisabb, magasabb szinten is alkalmazható protokollok.
4. Minden konfliktuskezelő folyamat kulcsfontosságú része a **közösségépítés**, amely elengedhetetlen a közösségérzet kialakulásához. Ha nincs közösségi érzet, nem lesz esély az együttműködésen alapuló konfliktuskezelésre sem. Ez bármennyire is idő- és energiaigényes folyamat, nélkülözhetetlen. Sőt, minél nagyobb a baj, annál inkább biztos, hogy közösségépítéssel kell kezdeni a konfliktuskezelési folyamatot.
5. A helyi munkában elkerülhetetlen egy – a helyi célcsoport által is – hitelesnek tekintett **referenciaszemély bevonása**, ő segíthet bizalmat teremteni az érintettek között, ill. a közösségfejlesztő, konfliktuskezelő szakember felé. Fontos szempont, hogy a konkrét településen élők mit tekintenek közösségnek, és ki lesz az, aki ezt a közösséget hitelesen képviseli. A közösségeken kívül a helyi hálózatok feltérképezése is fontos.
6. A munka feltétele, hogy a **probléma észlelése**, valamilyen szintű tudatosítása megtörténjen a célcsoportban. Ez feltétele annak, hogy támogatók és partnerek legyenek a közös munkában. Ahol nincs problémaészlelés, ott nem lehet megoldást hozni.
7. Ha nincs mit helyreállítani a múltból, a külső, pártatlan közvetítő (facilitátor) szerepe lehet elsődlegesen az, hogy segítsen **közös jövőbeni víziót** megfogalmazni a célcsoport számára.
8. A szakemberek munkájukat lehetőség szerint **inter-diszciplináris teamekben** végzik. Ez szintén munka-, idő- és rugalmasság-igényes elv. Ugyanakkor ezzel megtapasztalható az egyes szakmák önálló és nélkülözhetetlen kompetenciája és eszköztára, láthatóvá válik a különböző szakmák komplementaritása, és az egymástól való közös tanulás lehetősége.
9. A közösségi konfliktuskezelésben végzett munka lényege – a magyar kifejezés híján angolul: az **empowerment**. A tevékenység akkor eredményes, ha az egyének, a szakmák, az egyes csoportok és az intézmények szintjén is képes (valamekkora) megerősítést adni a bevontak számára arról, hogy létezésük és munkájuk értékes, mind egyénként, mind csoportként képesek pozitívumot adni a közösség jövőbeni életéhez.
10. A helyi közösségben nem kell mindenkit **megszólítani**, az eredmények így is továbbadónak a közösségen belül, hosszú távú hatás így is elérhető. Nemcsak az a fontos, hogy kit szólítunk meg, hanem az is, hogy hogyan. Sokszor csapdahelyzet lehet, ha az érintettekben egyfajta csodavárás van.

11. Egy program sikere akár a **fogalomhasználaton** is múlhat. Pl. a 'konfliktustól' az emberek tartanak, nem szívesen beszélnek róla, ez nem jó hívószó. Ugyanez igaz a 'lakossági fórumra' is, hiszen annak bejáratott formája van, a közösségi mediáció keretében alkalmazott 'lakossági fórumon' viszont a valami egészen más történne, mint hagyományosan, azonban a lakossági fórummal kapcsolatos esetleges negatív tapasztalataik miatt sokszor nem érdeklődnek az emberek. Sok aggály, amit a közösségek megfogalmaznak (pl. az iskolában kifogásolt időigényes eljárások) valójában csak arról szólnak, hogy a felek **hárítják** a problémával való foglalkozást. A konfliktuskezelőnek ezeket kell semlegesítenie, hiszen munkájához alapfeltétel, hogy az érintettek akarjanak foglalkozni a konfliktussal.

12. Kulcsfontosságú lenne a már tapasztalt **mediátorokból, közvetítőkből országos szinten is elérhető, átlátható hálózat(ka)t** szervezni és működtetni, hogy meghatározott problémájú célcsoportok (pl. pedagógusok) tudják, hogy környezetükben, közelükben kihez fordulhatnak ilyen segítségért.

A szekció résztvevőinek észrevételei a kerekasztal beszélgetésre:

Hatvani Erzsébet javasolta, hogy csináljunk egy „belső börsét”, azaz készítsünk egy listát, arról, hogy milyen problémával hová, kihez lehet fordulni. Ha a munkánk során „mediálható” konfliktust észlelünk, akkor tudjuk, hogy kit lehet ajánlani? A listát az Országos Mediációs Egyesülettel együttműködve lehetne elkészíteni.

2. Tájékoztatás a 2011-es magyar EU elnökség bűnmegelőzési prioritásaként tervezett helyreállító igazságszolgáltatási ill. települési konfliktus-feloldási témában szervezett nemzetközi **tematikus szemináriumról** és az ehhez kapcsolódó 3 éves projekttervről és pályázatról

moderátor: Gyökös Melinda (IRM Bűnmegelőzési Osztály)

A szekció résztvevői üdvözltek a projekttervet, együttműködésüket ajánlották a további tervezéshez.

3. A **visszajelzések** alapján megállapítható az, hogy a téma érdekes és aktuális volt, további ülések szervezhetőek a közösségi konfliktusfeloldás témakörében. Fontos, hogy egy-egy téma valamennyi érintett résztvevőjét bevonjuk a beszélgetésbe, folyamatba. Kérdéses, hogy milyen finanszírozási háttérrel valósulhatnak meg települési mediációs projektek. A felmerülő problémák hatékony kezelése érdekében érdemes egy listát létrehozni, amelyen szaktudás és földrajzi terület szerint tartalmazza a szakemberek elérhetőségét.

4. A következő ülés időpontja: 2010. szeptember 28. Téma: a büntető ügyekben alkalmazott közvetítői tevékenység - kerekasztal

5. Mellékeltek

- a visszajelzések összefoglalója
- az Országos Bűnmegelőzési Bizottság támogatásával megvalósuló települési mediációs projektek
- a magyar EU elnökség alatt tervezett tematikus szeminárium és projekt keretei

2010. augusztus 31.